

ביה"ס מחט עמל
סמל מוסד 519314

*תְּכֵנִית לַיַּמ וְצִיִּם לַשָּׁפָה
הַעֲבֵרִית*

מנהל ביה"ס : מר אלקרינאוי חוסיין
רכזת השפה העברית : אבו מדיעם ווארדה

תשפ"ב

מטרה כללית:

למידת העברית כשפה שנייה מטרתה לאפשר ללומד להיפגש עם גילוייה והיבטיה של שפה זו ולתת לו את הכלים התקשורתיים בשביל להיות מעורב בעולם בו משתמשים בה (החברה הישראלית).

מטרות משניות:

- להקנות כלים לשוניים שיעשירו את שפתו של התלמיד וישפרו אצלו את ההבעה בע"פ ובכתב.
- לאפשר לתלמידים לרכוש כלים ומיומנויות תקשורתיות בכל אופן (דיבור, האזנה, קריאה וכתיבה).
- לחשוף את התלמיד בפני ייצוגי התרבות של העברית כמו: שירים ופזמונים, עיתונות, ספרות יפה...
- לחשוף את התלמיד בפני סוגים שונים של ז'אנרים כמו: סיפור עממי, סיפור קצר, משל...
- לטפח ביקורתיות והבעת דעה אישית על הרעיונות והמסרים המובעים ביצירות השונות.
- להעמיק את המפגש של התלמיד עם היצירה שהוא למד.
- לפתח את הכושר בעשיית רפלקציה על תהליך רכישת העברית.
- להפגיש את התלמיד עם העולם של החברה היהודית ע"י למידת השפה העברית.
- להראות לתלמיד את הקרבה שיש בין שפתו לבין השפה השנייה- העברית.
- לאפשר לתלמיד ללמוד על חלקה של השפה העברית בתרבות היהודית לדורותיה השונים.
- לחנך לערכים אנושיים ואוניברסאליים תוך כדי למידת הטקסטים השונים כגון: כבוד הזולת, כיבוד זקנים, עידוד תכונות חיוביות כמו: נאמנות ועזרה לאחר.

שעות ההוראה:

מדובר ב 5 ש"ש המחולקות ל 3 שעות ספרות מתוך ספר "הכרם". שיעור אחד של לשון (ספר לשון אחר ומקורות אחרים שניתן להסתמך עליהם כגון : דקדוק בהנאה, הדרך אל הלשון ולשון אחר..). והאחרון של ההוראה החלופית אשר מתבטאת בעבודות משותפות וחשיפה לעולם התקשורת לסוגיה, והצגת נושאים בפני הכיתה. כמו כן יהיה שימוש בספרים שיש בספריית ביה"ס אשר יהיו כמה שיעורי ביקור בה למען בחירת ספרים מתוכה והצגתם בפני הכיתה (פרזנטציה).

שיטות ההוראה:

במהלך השנה יהיה שימוש במגוון שיטות הוראה וזה כמובן בהתאם לסוג היצירה שמלמדים.

להלן עיקר השיטות שנשתמש בהן במהלך השיעורים :

- משחקי תפקידים (המחזות).
- השיטה הפרונטאלית.
- עבודה בקבוצות.
- ניהול ושאלת שאלות.
- חלוקת הכיתה לקבוצות.
- עבודה פרטנית עם כל תלמיד.

אמצעי המחשה:

- ספרי הלימוד.
- סביבת לימוד מתוקשבת : אינטרנט, מולטימדיה, מאגרי מידע ממוחשבים.
- אמצעי המחשה : איורים, ציורים, ..
- אמצעים אור- קוליים כגון : קלטות וידאו.
- סביבה לימודית.

שיטות הערכה:

- שיעורי בית.
- שאילת שאלות ותרגולים.
- דפי עבודה.
- בחנים בסוף כל יחידה.
- מבחני אמצע וסוף שלישי.

הוראה חלופית (30%):

במהלך השנה תועבר ש"ש בהוראה חלופית וזאת על מנת להעריך היבטים רגשיים, חברתיים ובין אישיים. נוסף לכך, נועדה לשפר את ההישגים של התלמידים, לאפשר להם ללמוד את הרלוונטי לחייהם ולהיות שותפים ופעילים בתהליך ההערכה.

להלן עיקר השיטות שנשתמש בהן במהלך השיעורים :

- עבודת חקר יחידנית או קבוצתית
- מיזם בהבעה בע"פ
- מטלות ביצוע
- כתיבת חיבורים מתוך הנושאים שיוצעו במהלך השנה.
- פרזנטציה
- נאום/מתן הרצאה
- פתרון תשבצים בלשון
- כל מורה חייב לברר מהו מצפה מהתלמידים לדעת, להבין להיות מסוגלים לבצע כתוצאה מהלמידה. בהערכה חלופית המורה צריך לקבוע כיצד יבטאו התלמידים את הידע והמיומנויות. הוראה המעודדת ביצועים מחייבת את המורה לחשוב על התוכן של תכנית הלימודים, ויותר מכך לחשוב על ביצועי ההבנה שאליהם ירצה להגיע. באופן זה, ההערכה החלופית הופכת ליעד הוראה חשוב.

על התכנית:

התכנית בנויה מיחידות לימוד שונות שבכל יחידה ישנו מאגר של יצירות שהמכנה המשותף ביניהן הוא הסוג שלהן.

תכנית הלימודים השנתית בשפה העברית לכיתות יוד שנת תשפ"ב

ספטמבר הסיפור העממי	01 - 02 חזרה כללית.	05-09 חזרה כללית, אותיות, קריאה וכתבה.	12-16 מבחן מיון	19-23 עני שהוא עשיר + חזרה על האותיות.	26-30 עני שהוא עשיר + הסיפור העממי וכלליו (חוקי אלריק).
אוקטובר הסיפור העממי	03-07 עני שהוא עשיר + התנועות.	10-14 קערת העץ + חזרה על התנועות.	17-21 קערת העץ + אותיות א,ה,ו,י, + התנועות. יום הולדת הנביא מוחמד	24-28 מכה עוברת מילה נשאר + המפיק.	31 מכה עוברת מילה נשאר + בנין קל.
נובמבר הסיפור העממי	01-04 מכה עוברת מילה נשאר + בנין קל.	07-11 הצייד והעוף + ו החיבור.	14-18 הצייד והעוף + נטיית בנין נפעל.	21-25 הכל בגלל טיפה של דבש + בנין נפעל.	28-30 הכל בגלל טיפה של דבש
דצמבר הטקסט המגמתי	01-02 תלבושת אחידה + חלקי הדיבור. " + המכתב האישי.	05-09 תלבושת אחידה + חזרה על תורת ההגה.	12-16 טקסט חיצוני + חזרה על הבניינים (קל ונפעל) מבחן סוף שליש ראשון	19-23 חג המולד "טקסט מידע" + חופשת החורף	26-30 חופשת החורף
ינואר המשל	01-08 חופשת החורף	09-13 עץ בודד + יחיד ריבוי.	16-20 האב והבנים + הסמיכות.	23-27 הכלב והזאב + המין הדקדוקי.	30-31 סמיכות
פברואר האגדה	01-03 שלמה המלך והדבורה + בנין הפעיל	06-10 שלמה המלך והדבורה + בנין הפעיל	13-17 טקסט חיצוני + בנין הופעל.	20-24 טקסט חיצוני + בנין הופעל.	27-28 טקסט חיצוני (מידע) + לילת אלאיסראא
מרץ הרשימה	01-03 אני משפחתי וכל השאר + שם המספר (יסודי).	06-10 אני משפחתי וכל השאר + המספר הסודר.	13-17 אני משפחתי וכל השאר + חזרה על הבניינים (הפעיל והופעל)	20-24 חג הפסח "טקסט מידע" + מבחן סוף שליש שני צום הרמדאן	27-31 חג הפסח "טקסט מידע."
אפריל המאמר	03-06 טקסט חיצוני (מידע) + המכתב הרשמי 01-06 חופשת האביב	06-19 חופשת האביב	20-21 גם האוזן זקוקה לאיכות הסביבה + בנין פיעל.	24-26 גם האוזן זקוקה לאיכות הסביבה + בנין פיעל. צום הרמדאן	27-28 "טקסט מידע" + בנין פועל. 28.04 חג אל פיטר הפסקת הצום
מאי השירה	02-05 איך זה להיות עץ + בנין פועל. חג אל פיטר הפסקת הצום	08-12 איך זה להיות עץ + בנין התפעל.	15-19 סוף תמיד זה התחלה + בנין התפעל.	22-26 חכמת הוויכוח + חזרה על הבניינים הכבדים.	29-31 מי אשם + חזרה על כל הבניינים.

יוני השירה	01-02 החופש הגדול + הטופס (שאלון)	05-09 החופש הגדול + חזרה על כל הבניינים.	12-16 "טקסט מידע" + מבחן סוף שנה	19-20 "טקסט מידע" + סיכום שנת הלימודים.	25-29 חופשת הקיץ
				21-22 חופשת הקיץ	
יולי	01-31 חופשת הקיץ				
אוגוסט	01-31 חופשת הקיץ				

תכנית לימודים שנתית להוראת השפה העברית

שכבה יוד:

סוג טקסט	שם הטקסט	מונחי יסוד ומושגים מרכזיים	פעילויות	שיטת ההוראה	הערכה ובקרה	לוח
טקסט אינפורמטיבי	-האופה והאיש העני - המתנה של מרים - חג הקורבן - חג אלפטר	- דמויות שונות ומונחים הקשורים לחג. - מנהגים וחגים שיש בדתות האחרות.	- קריאת הטקסט. - ביאור מילים - זיהוי נושא הטקסט ושאלות שאלות אודותיו. - סיכום הטקסט	פרונטאלית ודיון בכיתה	-עבודות בית - בוחן	- במהלך חודש שלם. - לרגל המועד של אותם חגים ומנהגים
טקסט מגמתי	-למה כדאי לכם תלמידים שתהיה בבית הספר תלבושת אחידה?	- תלבושת אחידה: יתרונות וחסרונות. - עמדות של בעד ונגד. - מתח ביקורת על דבר מסוים. - התחשבות בזולת.	- דיון ביקורתי וויכוח שבו תהיה הצגת נימוקים נגד התלבושת האחידה.	עבודה בקבוצות ועריכת דיון.	-עבודות בית - הצגת טענות אישיות בפני הכיתה. - כתיבת טענות וטקסטי ם מגמתיים על תופעות שונות.	27.08 עד 10.10 אוק'

	בוחר אמצע שליש.					
	דין בבניה	גם האוון זקוקה לאיכות הסביבה	איכות סביבה. - סוגי רעש וזהים. - מילים חדשות כגון: רעש, זיהום, ...	דין - כיתתי - לפתח מודעות כלפי נזקי הרעש והצעת דרכים שונות ע"מ לצמצם אותם.	עבודה בקבוצות והצגה בפני הכיתה. - אסיפת חומרים ממקורות שונים כמו: עיתונות, אינטרנט, ... על נושא איכות הסביבה.	- עבודות בית. - פרזנטצי ה על נושא שיש לו קשר לאיכות הסביבה.
ספרות עממית	עני שהוא עשיר. - הצייד והעוף הכל בגלל טיפה של דבש - השיך והסוס ה	הסיפור העממי. - חוקי אורליק. - דמויות ותפקידיהן. אחדות העלילה, לקח, ... - פירושי מילים. - מילה וההפך. - סיבות ותוצאות. - קשר לוגי בין החלקים השונים של הסיפור. - רכישה והפנמה של מושגים שונים כגון: אחריות,	דין - בכיתה לגבי החשיבות של רכישת מקצוע. דין - בכיתה על נושא האלימות ונקמת הדם. - כתיבת סיסמאות גנאי לאלימות. - הצגת דעותיהם של התלמידים בפני שאר הכיתה.	פרונטאלית ודיון בכיתה. - שאילת שאלות, משחקי תפקידים והמחזה בכיתה ע"י התלמידים. - שאילת שאלות וניחול דיון בכיתה. - השוואה בין סיפורים שונים.	פתרון תרגילים, כתיבת חיבור - ניתוח הסיפור לפי חוקי הספור העממי. - בוחן פירושי מילים. מבחן סוף שליש א'	10-12

			- כתיבת סיפור דומה.	יכולת, גבולות, .. - אלימות ודרכים למניעתה. - קשר סיבתי, תגובת שרשרת. - הכנסת אורחים. - כיבוד מארחים. - שמירה על ערכים ומסורת. - כיבוד הורים וזקנים, ... - להימנע לפגוע באחרים באמצעות הדיבור שלנו ובכלל.	- קערת העץ - חסן החכם. - מכה עוברת מילה נשאר	
1-3	- תרגילים ועבודות בית. - בוחן מילים ומושגים שונים.	-שאלות שאלות . -פרונטאלית ודיון בכיתה	- דיון בכיתה - ניסוח המשל במילים שלנו, סיכום המשל,	- משל, נמשל, מוסר השכל, ניב, האנשה, מילים בתחום התוכן, .. - תכונות של בעלי חיים.	עץ בודד - השועל והכרם - הכלב והזאב. - האב והבנים	משלים

רשימה	-אני, משפחתי וכל השאר. -	- רשימה - תחומי העניין שבהם עוסקת הרשימה, מילים בתחום התוכן, קשר לוגי בין חלקי המשפטים השונים, מילה וההפך, מילים נרדפות, ...	- קריאה, דיון כיתתי והבעת דעות		- כתיבת רשימה -	4
אגדה	- שלמה המלך והדבורה. -	אגדה, מאפייני האגדה, מבנה האגדה, השפה והלשון של האגדה, חיים נחמן ביאליק, רקע היסטורי על שלמה המלך, פירושי מילים, מילה וההפך, ...	- דיון בכיתה, קריאה ומשחקי תפקידים	- פרונטאלי ת - עבודה בקבוצות משחקי תפקידים		4
שירה	- איך זה להיות עץ? - מי אשם? חוכמת הוויכוח	- שיר, שיר לירי, חריזה, דימוי, מטאפורה, דלת, סוגר, בית .. מילים בתחום	- ניתוח השיר, שמיעה לשיר מולחן. - קריאת שירים. - דיון כיתתי על תוכן השיר	פרונטאלית שאילת שאלות דיון בכיתה	- תרגילים ועבודות בית. - בוחן פירושי מילים	5-6

	ומבחן כולל. - כתיבת חיבור על החופש הגדול.		והסמליות שיש בו - יחס בין אישי המתבטא בזיכרון ואי הבנה ואיך ניתן להגיע להסדר.	התוכן, מילים נרדפות, מילה וההפך, ... - אירוניה ונימה אירונית. - חריצות, ערך העבודה	- סוף תמיד זה התחלה - החופש הגדול	
לאורך כל ימי השנה	תרגילים ובוחנים	פרונטאלית ודיון בכיתה	- ניתוח הטקסטים והתייחסו ת למבניהם, וסוג הטקסט ועריכת השוואה בין הסוגים השונים של הטקסטים . - דיון סביב נושאים דומים. - השוואה בין טקסטים שונים. - שיעורים בספריית ביה"ס וחשיפה לספרים השונים שיש בה.	טקסטים מחיי היום ותחום העניין של התלמיד הדנים בכל מיני נושאים כגון תחום המחשבים, הזיהום, השימוש בטלפון הסלולארי,	אוסף טקסטים	הבנת הנקרא והבעה
לאורך כל ימי השנה	תרגילים ובוחנים	פרונטאלית, עבודה בקבוצות	- הכרת המשמעות של הניב והפנמתה.			ניבים ופתגמים

דקדוק

נושא	לו"ז	שיטת הוראה	שיטת הערכה
------	------	------------	------------

תורת ההגה : התנועות, אמות הקריאה	9-10	פרונטאלית	עבודות בית, פתרון תרגילים, בוחנים.
סימני הפיסוק : נקודה, פסיק, סימן שאלה, נקודתיים, ..	10-11	פרונטאלית	עבודות בית, כתיבת חיבור שבו יופיעו סימני הניקוד כראוי. ניקוד טקסט או כתבה בלתי מנוקדת.
אותיות השימוש : ו"ו החיבור	10-11	פרונטאלית, שאלת שאלות ופתרון דפי עבודה	עבודות בית ומבחן אמצע שליש
חלקי הדיבור : שם, פועל ומילות. סוגי שם העצם	11-12	פרונטאלית, תרגולים	תרגילים ודפי עבודה, מבחן סוף שליש
המין הדקדוקי : זכר ונקבה. יחיד וריבוי שם התואר הסמיכות	1-2	תרגולים	בוחן, עבודות בית ותרגילים.
שם המספר : מספר סודר, מונה, מספר חלקי	3	תרגולים	תרגילים ועבודות בית. מבחן כולל
הפועל הזמנים הבניינים	4-6	פרונטאלית, תרגולים.	תרגילי כיתה ועבודות בית, דפי עבודה. מבחן כולל בסוף השליש.

**טבלת לוח זמנים ליישום תכנית הלימודים השנתית בשפה העברית
לכיתות י"א' י"ב שנת תשפ"ב**

ספטמבר הסיפור העממי	01-02 חזרה כללית (האותיות והתנועות).	05-09 מיהו מאושר +מאפייני הסיפור העממי	12-16 מבחן טקסט חיצוני	19-23 מיהו מאושר+ התנועות	26-30 העושר הגדול באמת +התנועות
אוקטובר הסיפור העממי	03-07 העושר הגדול באמת + החטפים	10-14 העוף ושלוש בניו + אימות הקריאה	17-21 העוף ושלוש בניו + המפיק. <u>יום הולדת הנביא מוחמד</u>	24-28 סוד ההצלחה + בניין קל.	31 סוד ההצלחה + בניין נפעל.
נובמבר הסיפור הקצר	01-04 אופניים + ליוסף + השוואים	07-11 אופניים ליוסף + בניין הפעיל.	14-18 טקסט חיצוני + הדגשים	21-25 טקסט חיצוני + הבניינים .	28-30 טקסט חיצוני
דצמבר דיון בבעיה	01-02 סדר יום + ה' היידוע.	05-09 סדר יום + וו החיבור	12-16 זה עלול לקרות גם לך + שין הזיקה. <u>מבחן סוף שלישי ראשון</u>	19-23 זה עלול לקרות גם לך <u>חופשת החורף</u>	26-30 חופשת החורף
ינואר המשל	01-08 חופשת החורף	09-13 אסיפת העכברים + הגזררות השלמים	16-20 אסיפת העכברים + מ' השימוש.	23-27 העקרב והצפרדע + המכתב האישי.	30-31 סמיכות
פברואר האגדה	01-03 מעשה בשלמה שהייתה לו בת יפהפייה + החיבור.	06-10 מעשה בשלמה המלך שהייתה לו בת יפהפייה + גזרת נל"א	13-17 טקסט חיצוני + גזרת נפ"א	20-24 טקסט חיצוני + גזרת נל"יה	27-28 טקסט חיצוני (מידע) <u>לילת אלאסרא</u>
מרץ טקסט מגמתי	01-03 גזרת החסרים חפ"נ וחפ"נצ	06-10 המשך גזרת החסרים+ וידוי הגדול	13-17 חשיבותו של הטיול השנתי	20-24 חשיבותו של הטיול השנתי + <u>מבחן סוף שלישי שני צום רמדאן</u>	27-31 טקסט חיצוני הכביש קרס <u>חופשת האביב</u>
אפריל המאמר	03-06 טקסט חיצוני	06-19 חופשת האביב	20-21 גיל ההתבגרות + מילות היחס	24-26 בעלי חיים בבית+ סוגי המשפט (שמוני ופועלי)+ איך להבין צוואת אב	27-בעלי חיים בבית+ בניין פועל. + איך להבין צוואת אב <u>חג אל פיטר</u>
	04-06 חופשת האביב				
מאי השירה	02-05 רציתי חבר + בניין פועל. <u>האיש במלבן השמש חג אל פיטר</u>	08-12 בואו נעשה שלום קטן + חלקי המשפט (נושא ונשוא)+ לשבור את החזיר	15-19 אשכים לבית השר + מושא ישיר ועקיף.+כפר החלומות	22-26 יונה על עלה זית + בניין התפעל.+שמות בגזרת ע"ע	29-31 יונה על עלה זית + בניין התפעל.+ טבלת צורני הגזירה
יוני השירה	01-02 אני אוהבת לנסוע+ הטופס (שאלון).+ רחוק מן הירח	05-09 אני אוהבת לנסוע + חזרה על כל הבניינים.+השושן	12-16 מה אהיה לכשאגדל? + <u>מבחן סוף שנה</u>	19-20 מה אהיה לכשאגדל? + סיכום שנת הלימודים.+קו העוני	25-29 חופשת הקיץ

	21-22 חופשת הקיץ				
01-31 חופשת הקיץ					יולי
01-31 חופשת הקיץ					אוגוסט

סוג טקסט	שם הטקסט	מונחי יסוד ומושגים מרכזיים	פעילויות	שיטת ההוראה	הערכה ובקרה	לוי'
סיפור קצר	המאבק למען בית – הספר העתיק	מצוקה, שמרטף, ניהול תקציב, חיסכון, מילים בתחום התוכן, מילים נרדפות, דמויות, מילה וההפך, ...	קריאה בקול, דיון כיתתי על התוכן של הסיפור ואיך ניתן לעזור לתושבים, כתיבת סיפורים וחוויות של התלמידים בניהול תקציבם.	פרונטאלית, שאילת שאלות ודיון כיתתי	עבודת בית, שאלות ותרגילים	9
טקסט מגמתי	הקשר בין הדורות	זריזות, יעילות, פירושי מילים, הפכים, ... יתרונות וחסרונות, ...	דיון כיתתי, כתיבת חיבור על עסק שעבדתי בו, וגם אבא וסבא	פרונטאלית ודיון כיתתי	עבודות בית ותרגולים. מבחן אמצע שלישי	10
דיון בבעיה	-סדר יום -זה עלול לקרות גם לך!	חפציד, תוצאות, פירושי מילים, סיבות ותוצאות, סדר אירועים, מילה וההפך, ...	דיון כיתתי, משחקי תפקידים, כתיבת סדר יום והצגתו בפני הכיתה, אסיפת כתבות מהעיתונות על תאונות הדרכים והצגתם בפני הכיתה, סיפורים אישיים של התלמידים, ...	פרונטאלית, דיון בבעיה,	תרגילים ומבחן אמצע שלישי	11

מידע	הכפר הערבי בעבר גיל ההתבגרות	להגן, רכוש, חסות, צפיפות, מילות קישור, קשר בין המשפטים, .. התבגרות, הופעה חיצונית, אחריות, מילים נרדפות, פירושי מילים, מאפייני גיל ההתבגרות	כתיבת חיבור על שינויים במקום המגורים שלי, וכל תלמיד מציג את זה בפני הכיתה. - כל תלמידם ידבר או יציג את הבעיות שיש עם הוריו בעקבות ההתבגרות. - התלמידים ידונו במאפייני גיל ההתבגרות והשלכותיהם על ההתנהגויות שלהם ואורח חייהם. - השוואה בין טקסטים אחרים שלמדנו.	פרונטאלית, הצגה בפני הכיתה, שאלת שאלות	עבודת בית, דיון בכיתה, מבחן סוף שליש	12
ספרות עממית	מי הוא מאושר העושר הגדול באמת - העוץ ושלושת בניו - כבד אתה ויכבדוך	סיפור עם, עלילה, חוקי אורליק, סיבה ותוצאה, קשר לוגי בין החלקים השונים של הסיפור, מילים בתחום התוכן, מילים נרדפות, .. - ערך הכבוד,	דיון על המשמעות של האושר, ומה ההבדל בין עושר ואושר והאם העושר הוא תנאי להשגת האושר? השוואה בין המלך לאדם המאושר. השוואה בין שני הסיפורים)	פרונטאלית, שאלת שאלות, משחקי תפקידים.	עבודות בית, כתיבת סיפור שממנו ניתן להסיק כי העושר אינו תנאי להשגת האושר.	1-2

			העושר הגדול באמת ומי הוא מאושר), מבחינת התוכן והרעיון המרכזי שהיה בסוף הסיפור. השוואה בין שני הסיפורים) כבד אתה ויכבדוך והעוף ושלושת בניו)	כיבוד ההורים, מילים נרדפות, קשר לוגי בין האירועים, סיבה ותוצאה, יתרונות וחסרונות, הסקת מסקנות, שונות,	סוד ההצלחה	
3	עבודת בית, תרגילים, הצגה בפני הכתה	פרונטאלית, שאילת שאלות ודיון בכיתה, הצגות כיתתיות ע"י התלמידים אודות נושא הגורל	השוואה בין לשון האגדה לבין לשונו של טקסט רגיל. דיון סביב נושא הגורל, כתיבת חיבור על המסר שניתן ללמוד מן הסיפור, דיון כיתתי	אגדה, מאפייני האגדה, המחבר ח"נ ביאליק, סדר אירועים, סיבה ותוצאה,...	מעשה בשלמה המלך שהייתה לו בת יפהפייה	אגדה
4-5	עבודות בית, כתיבת סיפור משל שהתלמיד מכיר אך במילים שלו והצגתו בפני הכיתה.	פרונטאלית, עבודה בקבוצות, שאילת שאלות, משחקי תפקידים.	משל ומאפייניו, ההבדל בין משל, אגדה וסיפור עממי, המחזות כיתתיות, קריאה בקול רם ומשחקי השוואה בין משלים שונים שלמדנו. תפקידים, תכונות של בעלי חיים, הפנמת	פירושי מילים, מילה וההפך, מקום המגורים של בעלי חיים שונים, הקולות של בעלי חיים, קשר לוגי בין חלקי המשל, יתרונות וחסרונות,...	- משל הנשר. - אסיפת העכברים - העקרב והצפרדע - האריה והעכבר	משל

			ערכים שונים שעליהם מדבר המשל כמו למשל השמיעה בקול המבוגרים, כיבוד הזולת, עידוד נאמנות ודחיית הבגידה, לדעת איך להאמין בעצמינו ובערך שלנו.			
5-6	תרגולים תכופים ועבודות בית, דפי עבודה, מבחן סוף שליש	פרונטאלית, דיון כיתתי, שאלות, שאלות	מתן הסבר של כל בית בתוך השיר ע"י התלמידים והצגתו בפני חברי הכיתה (בע"פ). דיון כיתתי על הנושאים שהשיר מביע, דיון על המקצוע העתידי של התלמיד, ..	שירה ומאפייניה, שיר לירי, מבנה השיר, דלת, סוגר, בית, חריזה, דימוי, השאלה, האנשה, ... פירושי מילים, מילים נרדפות, מילה וההפך, מילות קישור,	-אשכים לבית השר -יונה על עלה זית -אני אוהבת לנסוע -מה אהיה לכשאגדל? - רציתי חבר - בואו נעשה שלום קטן - דג הזהב	שירה

דקדוק

נושא	לו"ז	שיטת הוראה	שיטת הערכה
תורת ההגה : תנועות, חטפים, אמות קריאה, מפיק, שוואים, דגשים, הברות, הטעמה.	9-12 (שליש א')	פרונטאלית, תרגולים, דפי עבודה.	עבודות בית, בוחנים, מבחן אמצע שליש וסוף שליש
אותיות השימוש : ה' הידיעה, ו"ו החיבור, אותיות ב,כ,ל. מ' השימוש, ש' הזיקה, ה' השאלה, מילות היחס ונטייתן, שם המספר : תאריכים, מספר סתמי, מספר סודר, מספר מונה, פי, ...	1-3	תרגולים	תרגולים ודפי עבודה, בוחנים. מבחן סוף שליש
תצורת השם שורש ומשקל וגזרות	4	תרגולים ודפי עבודה	עבודות בית ומבחנים
תחביר : חלקי הדיבור, סוגי שם העצם, סמיכות, שם התואר, משפט פועלי ושמני. חלקי המשפט : נושא, נשוא, משלימי שם העצם, תמורה,	5-6	פרונטאלית, תרגולים ודפי עבודה	עבודות בית תכופות, מבחנים.

			אוגד, מושא, תיאורים...
--	--	--	---------------------------

**טבלת לוח זמנים ליישום תכנית הלימודים השנתית בשפה העברית
לכיתות ט' שנת תשפ"ב**

ספטמבר הסיפור העממי	01-02 חזרה כללית	05-09 מהו רווח יקר רקע	12-16 האופה והאיש העני	19-23 מהו רווח יקר, הגדרת הסיפור העממי, מאפיינים "חוק אורליק"	26-30 הסיני הזקן שאיבד את סוסו, תנועות, אמות קריאה, מפיק
אוקטובר הסיפור העממי	03-07 הסיני הזקן שאבד את סוסו, התנועות בעברית, בניין קל	10-14 מערת התאומים, אמות קריאה, חטפים, בניין קל ונפעל	17-21 מערת התאומים רעיונות ומסרים ובניין נפעל <u>יום הולדת הנביא מוחמד</u>	24-28 מתן בסתר, שוואים המשך דגש קל וחזק	31 מתן בסתר רקע, מסרים, דידקטיים, המכתב האישי
נובמבר דיון בבעיה	01-04 מחלת הטלויזיה, המכתב הרשמי, סוגי הטקסטים	07-11 מחלת הטלויזיה, דיון בכיתה, דיבור ישיר ודיבור עקיף	14-18 הטלפון הנייד, פיתוח דו שיח כיתתי, בניין הפעיל	21-25 הטלפון הנייד, התייחסות לבניינים והזמנים השונים חזרה כללית, הפניה	28-30 זיהום אלקטרוני, בניין הופעל
דצמבר טקסט מידע	01-02 החומה הסינית הגדולה, מהו טקסט מגמתי?	05-09 החומה הסינית הגדולה, חזרה על הבניינים (הפעיל והופעל)	12-16 גיל ההתבגרות <u>מבחן סוף שלישי ראשון.</u>	19-23 גיל ההתבגרות, חזרה על הבניינים <u>חופשת החורף</u>	26-30 חופשת החורף
ינואר הסיפור ההומוריסטי	01-09 חופשת החורף	09-13 אני שונאת אותו, חלקי המשפט נושא ונושא	16-20 אני שונאת אותו, מושאים	23-27 שפת הסימנים, אוגד	30-31 שירה
פברואר המשל	01-03 הצרצר והנמלה, משל מהו רקע קשר בין משל לנמשל	06-10 הצרצר והנמלה בנוסח עכשווי, מאפייני המשל, רעיונות העומדים מאחורי משל זה שלילי וחיובי, התנהגות, התיאורים	13-17 האריה השועל והצבי, קשר לוגי מילים נרדפות, תכונות בעלי חיים, התיאורים	20-24 האריה השועל והצבי, הסלינג	27-28 דרכי חיים, בניין פיעל <u>לילת אלאסראא</u>
מרץ האגדה	01-03 דוד, הצרעה והעכביש, אגדה מהי, מאפייני האגדה השוואה לערבית, בניין פיעל	06-10 דוד הצרעה והעכביש, דמויות מקראיות, המשך שם עצם ושם תואר מילות שעבוד וניגוד	13-17 חיים ומוות ביד לשון, בניין פועל	20-24 חיים ומוות ביד לשון, קשר דידקטי וקשר לוגי <u>מבחן סוף שלישי שני.</u> <u>צום רמדאן</u>	27-31 חיים ומוות ביד לשון <u>חופשת האביב</u>

אפריל הרשימה	03-06 טקסט חיצוני (מידע)	06-19 חופשת האביב	20-21 הסייד, רשימה מאפיינים	24-26 הסייד, בניין פועל	27 יש אנשים ויש אנשים, בניין התפעל
	06- חופשת האביב			צום רמדאן	28 חג אל פיטר
מאי השירה	02-05 יש אנשים ויש אנשים, תופעות בניין התפעל חג אל פיטר	08-12 זוכרים עוד שמות, דיון כיתתי, הטופס (שאלון)	15-19 אני ואתה נשנה את העולם, יושב על הגדר מבנה השיר וסוגו, חזרה על הבניינים	22-26 אני ואתה נשנה את העולם, יושב על הגדר תרגול וחזרות	29-31 אולי זה השלום, הבניינים הכבדים ומה בינם,
יוני השירה	01-02 זוכרים עוד שמות, הבניינים וניתוח משפטים (נושא, נושא, מושאים ותיאורים)	05-09 זוכרים עוד שמות, הבניינים וניתוח משפטים (נושא, נושא, מושאים ותיאורים)	12-16 לחופש נולדנו מבחן סוף שנה	19-20 לחופש נולדנו, סיכום שנת הלימודים	25-29 חופשת הקיץ
				21-22 חופשת הקיץ	
יולי	01-31 חופשת הקיץ				
אוגוסט	01-31 חופשת הקיץ				

תכנית לימודים שנתית להוראת השפה העברית

שכבה ט': (ספרות - ספר הכרם) לשנת תשפ"ב

סוג טקסט	שם הטקסט	מונחי יסוד ומושגים מרכזיים	פעילויות	שיטת ההוראה	הערכה ובקרה	לוח
טקסט מידע	- החומה הסינית הגדולה - סוד החניטה - גיל ההתבגרות					לשלב במהלך השנה.
דיון בבעיה	-מחלת הטלויזיה - הטלפון הנייד. - זיהום אלקטרוני					
טקסט מגמתי	-האשמים האמיתיים - חברים לכל החיים					
ספרות עממית	- מהו רווח יקר - הסיני הזקן שאיבד את סוסו - מערת התיאומים -מתן בסתר - גרם פחות גרם יותר	סיפור עם, חוקי אורליק, סיפור דידקטי, מילים בתחום התוכן, קשר לוגי בין המשפטים, מילים נרדפות, הפכים, ניבים, רעיונות	קריאת הסיפור בקול רם, המחזות הסיפור, ניבים הקשורים לסיפור, לספר את הסיפור במילים של התלמיד בפני הכיתה, התלמידים ינסחו במילים שלהם מהו רווח יקר,	פרונטאלית, דיון כיתתי, משחקי תפקידים, שאילת שאלות, השוואה בין סיפורים אחרים שנלמדו ביחידה.	עבודות בית, שאילת שאלות, בוחנים, מבחן אמצע שליש וסוף שליש.	27.08 עד חודש 11.

			התייחסות למספר) אנונימי), אמונה בגורל, התחשבות בזולת, דיון על סטריאוטיפים ואמונות טפלות,...	העולים מן הסיפור, התייחסות לכותרות של היצירות,		
12	עבודות בית, כתיבת חיבור על דברים שניתן ללמוד מסבא וסבתא, ומה ניתן ללמד אותם, ... - מבחן סוף שליש א'.	עבודה בקבוצות, שאלת שאלות, דיון כיתתי.	- קריאה פומבית ע"י התלמידים, דיון ברעיונות והמסר שהסיפור מעלה, התנהגות שלילית וחיקוייה, הסקת מסקנות, כתיבת מכתב אל מורה שהפרעתי בשיעורה, התלמידים ידברו על זיכרונות שלהם עם מורים מן העבר. - משחקי תפקידים, התייחסות לדמויות שיש בסיפור, יחסי סבא ונכד, היחשפות להתפתחות ולעולם המודרני, ללמד את התלמידים שללמידה אין גיל ואפשר	- סיפור קצר ומאפייניו, מילים חדשות, סיבה ותוצאה, יתרונות וחסרונות, מבנה הסיפור, התייחסות לסוג המספר- מספר עד. -	- מורה מחליפה -סבא לומד לגלוש	סיפור קצר

			ללמוד בכל זמן וגיל. - דיון כיתתי והצגת תוכן הסיפור בכיתה. - כתיבת חיבור.			
1	תרגילים, בוחן.	פרונטאלית, דיון קבוצתי, הצגה. - פרונטאלית, משחקי תפקידים והצגה בפני הכיתה	- שהתלמידים יכתבו סוף, אחר לסיפור, דיון כיתתי, התייחסות להאנשה שיש בסיפור ודרך ההטעיה של הקורא אשר בה השתמשה המחברת. - התלמידים יציגו עוד תנועות וסימנים שיש להן משמעויות בחיי היומיום. - שפת הסימנים של החירשים. - משחק של סימנים.	- כתיבה יומנית, כתיבה הומוריסטית, פואנטה, סוג מספר- מספרת גיבורה, מבנה הסיפור, העלילה, מילים בתחום התוכן, קשר לוגי בין המשפטים, הפכים, ... - שפת הסימנים, פירושי מילים, מילה וההפך, חסרונות ויתרונות, סיבה ותוצאה, ..	- אני שונאת אותו - שפת הסימנים	סיפור הומוריסטי (פואנטה) רשימה הומוריסטית
2	עבודות בית, חיבור על אדם שאיבד את זמנו בדיבורים מבלי לבצע כלום, חיבור על	.שאלת שאלות, משחקי תפקידים.	- השוואה בין הסיפורים השונים שהועברו ביחידה. - המחזות הסיפור ע"י התלמידים.	משל, מאפייני המשל, מילים נרדפות, קשר לוגי בין המשפטים, מילה וההפך, כרס, ערס,	-הצרצר והנמלה - הארי השועל והצבי	משל

	עידוד החריצות ודחיית העצלנות.		- דיון על הרעיונות השונים שהיצירה מעלה. - ניבים ומשלים הקשורים למסר המובע מן הסיפור. - הכרת תכונות שונות של בעלי חיים.	תעה, מפיל פחד, להוליך שולל, ...	- דרכי חיים	
3	פתרון תרגילים, שאלות שאלות ודיון כיתתי, מבחן	שאלת שאלות, משחקי תפקידים.	השוואה בין לשון האגדה ללשון של סיפור רגיל, דיון כיתתי, שאלת שאלות, ניסוח הסיפור במילותיו של התלמיד.	-אגדה ומאפייניה, דמויות מקראיות שיש בתוך האגדה כגון: דוד המלך, אבנר, ... - התייחסות למבנה האגדה והתפתחות העלילה, קשר לוגי בין החלקים השונים כגון: סיבה ותוצאה, הכללה ופירוט, ניגוד וקישור.	- דוד, הצרעה והעכביש - מוות וחיים ביד לשון	אגדה
4	שאלת שאלות, עבודה בקבוצות, דיון כיתתי, בוחן.	שאלת שאלות, פעילות יצירה על השלום (ציור שמביע שלום), דפי עבודה.	השמעת שירים, שיר זמר (מולחן). דיון כיתתי על תפיסתו של כל אדם אל העולם,	שירה, שיר לירי, מבנה השיר, בית, דלת, סוגר, אמצעים אמנותיים, פזמון, המשורר- אריק איינשטיין, פירושי	- אני ואתה נשנה את העולם. - יושב על הגדר - אולי זה השלום	שירה

			השלום, השמליות של הדברים שיש לנו בשירים, ..	מילים, מילה וההפך, מילים נרדפות, מילה וההפך, ..	- זוכרים עוד שמות - על שלושה דברים	
5-6	פרונטאלית, שאילת שאילת, דיון, מבחן סוף יחידה.	שאילת שאילות, דיון כיתתי, לכתוב רשימה על דבר המפריע לנו מחיי היומיום והצגתו בפני הכיתה.	- דיון כיתתי. - דברים הטעונים רגשית כגון המספר 13 שיש לו קונוטציה שלילית במסורת העממית, שיתוף התלמידים ושיתופם באווירה השוררת בסיפור. - התייחסות אל תופעות ודברים המפריעים לנו בחיי היומיום. - סמלים, רגשות. - התייחסות למבנה חברתי והאופי שיש לבני אדם שבו.	רשימה ומאפייניה. התייחסות לסוג המספר (גיבור, עד, ...). מבנה הרשימה, קשר לוגי בין החלקים השונים שיש ביצירה, מילים חדשות, יתרונות וחסרונות, סיבה ותוצאה, ..	-הסייד - יש אנשים ויש אנשים -חזקים וחלשים - לחופש נולדנו	רשימה

דקדוק

נושא	ל"ז	שיטת הוראה	שיטת הערכה
תורת ההגה : תנועות, חטפים, אמות קריאה, מפיק, שוואים, דגשים, הברות, הטעמה.	27.08.13 עד דצמבר (12).	פרונטאלית, תרגולים, דפי עבודה.	עבודות בית, בוחנים, מבחן אמצע שליש וסוף שליש
תחביר : חלקי הדיבור, סוגי שם העצם, סמיכות, שם התואר, משפט פועלי ושמני. המשפט הפשוט חלקי המשפט : נושא, נשוא, משלימי שם העצם, תמורה, אוגד, מושא, תיאורים...	1-3	פרונטאלית, תרגולים ודפי עבודה	עבודות בית תכופות, מבחנים.
הזמנים : עבר, הווה, עתיד, ציווי	3	תרגולים	בוחן
הבניינים :	4-6	פרונטאלית ותרגילים שונים בהטיית פעלים, דפי עבודה,	עבודות בית, בוחנים, ומבחן סוף שליש

			קל, נפעל, הפעיל, הופעל, פיעל, פועל, התפעל (הבניינים הכבדים)
--	--	--	--

פירוט לפי סוגי טקסטים וחלוקת השעות (30% בחירה)

א. תקשורת בין-אישית

שעות	דגשים	סוג הטקסט
2	אוצר מילים מילים בתחום התוכן ידע לשוני - פעלים בציווי - פעלים בעתיד - צורות פועל סתמיות - משפטים פועליים קצרים - מבנים מודליים כגון : יש לעשות, צריך לשים לב - מילות זמן כגון : אחר כך, לפני כן - תיאורי אופן כגון : בזהירות, בעדינות - שם המספר השיח - מבנה : כותרת, פנייה לנמען, חלוקה לסעיפים, כותרות משנה - ניסוח בהיר ותמציתי - שימוש באמצעים חזותיים	הוראות הפעלה והוראות התנהגות

ב. תקשורת המונים

שעות	דגשים	סוג הטקסט
3	אוצר מילים - מילים בתחום התוכן - מילות זמן ומילות מקום - קיצורים וראשי תיבות נפוצים כגון: ביי"ח, ביי"ס, ארה"ב, מס', טל' - פועלי הבעה: קבע, טען, ציין, העריך וכדומה ידע לשוני - פעלים בצורת הסביל - שמות פעולה - צורות פועל סתמיות - דיבור ישיר ודיבור עקיף - מילות קישור לציון יחסי זמן השיח - מבנה הידיעה: כותרת, כותרת-משנה, פתיח, גוף הידיעה - סימני פיסוק: נקודתיים לפני ציטוט ללא שימוש במירכאות וכדומה - עובדות מול פרשנות - אמצעים חזותיים: תמונות, איורים, טבלאות	ידיעה עיתונאית
3	אוצר מילים - מילים בעלות קונוטציה חיובית - מילים מעצימות (סופרלטיבים) ידע לשוני - פעלים בציווי - צורות פועל סתמיות - צירופי סמיכות - משפטי תנאי מקושרים ולא מקושרים (אסינדיים) כגון:	פרסומת

שעות	דגשים	סוג הטקסט
	"קניית זכית" - משפטי נושא: מי ש..., מה ש... - שאלות, תשובות המנוסחות כמשפט חסר השיח - דרכי שכנוע: פיתוי, איום, מוטיב העדר וכדומה - פנייה לרגש - אמצעים רטוריים: • משחקי לשון וצליליו, כגון: "במקום להמר כדאי למהר" • סיסמאות • מילים וביטויים דו-משמעיים כגון: "אתם מוזמנים להתמזג" • תיאורים מוגזמים • סימני פיסוק כאמצעי רטורי - אמצעים גרפיים-חזותיים	

ג. שיח עיוני

שעות	דגשים	סוג הטקסט
4	אוצר מילים - מילים בתחום התוכן ידע לשוני - משפטים שמניים - משפטים פועליים - משפטים כוללים - תמורה ותמורה מפרטת השיח - עקרונות מארגנים של טקסט מידע	טבלאות ותרשימים

	- הכללה ופירוט - יחסים לוגיים בין חלקי הטקסט - הבחנה בין עיקר לטפל - קישור לידע-עולם כללי ולידע תחומי - שלבי הכתיבה : איסוף מידע, תכנון וארגון, כתיבת טיוטה, שכתוב ועריכה	
2	אוצר מילים - מילים המציינות צבע, צורה, מרקם - מילים המביעות התרשמות - מילים טעונות ידע לשוני - משפטים שמניים לסוגיהם - שמות תואר - צירוף שם תואר ושם עצם (כגון : יפה תואר, דקת גזרה) השיח - מטרת המוען בתיאור - תיאור אובייקטיבי ותיאור סובייקטיבי - העיקרון המארגן של התיאור - דימויים	טקסט תיאור

ד. שיח ספרותי

שעות	דגשים	סוג הטקסט
------	-------	-----------

4	אוצר מילים - מילים בתחום התוכן - מילים נרדפות - הפכים וניגודים - מילים המביעות רגש - מילות תיאור השיח - דמויות ועלילה - סדר אירועים – כרונולוגי וסיבתי - פתיחה, סיום, נקודות מפנה - המספר וקולו - דיאלוגים, דיבור ישיר ודיבור עקיף - מסרים רעיוניים - הומור	סיפורי עם
4	אוצר מילים - מילים בתחום התוכן - נרדפים - ניגודים - מילות רגש - סופרלטיבים השיח עיצוב: - שורות ובתים - כותרת מצלול: - חריזה וחזרות - לשון ציורית - דימויים ומטאפורות	שירים ופזמונים

נושאים לשוניים ללימוד בכיתות ט-י"ב וחלוקת השעות (30% בחירה)

בצד הקניית הידע הלשוני במסגרת עולמות השיח, יש להקצות בשלב זה זמן ללימוד שיטתי של נושאים לשוניים אחדים. נושאים אלו מפורטים להלן. גם בנושאים אלה חשוב לצאת מתוך טקסטים, לתרגל וליישם בתוך הקשרים של משפטים וטקסטים קצרים.

דרכי התצורה (6 שעות)		
משקלים ומשמעיהם	צורנים סופיים ומשמעיהם	הלחמים
- זיהוי שורש משותף (בגזרת השלמים) למילים במשקלים שונים, כגון: סֵפֶר, תספורת, מספר... - זיהוי משקל משותף ומשמעות משותפת לשמות מאותו המשקל, כגון: נֶגֶר, סֵפֶר; אֶדְמָת, דִּלְקָת; קֶצִיר, קֶטִיר; שִׁחָקו, רִקְדָּו	- הכרת צורני גזירה סופיים, כגון סָן, -וֹן, סִית, -ות - עמידה על משמעות משותפת של שמות בעלי צורן סופי משותף (כגון -וֹן לציון הקטנה: ילדון, דובון; -וֹן לציון אוספים: מילון, מחירון)	- הרכבי בסיסים: קולנוע, אופנוע, חיידק, רמזור, רכבל, מדרחוב... - מילים מסחריות שהן הלחמים (כגון כספומט) - ראשי תיבות ודרכי קיצור כגון: ביי"ס, מס'

המילון הדו-לשוני (4 שעות)

עיון ושימוש במילון עברי-ערבי, ערבי-עברי :

איתור ערך של מילה נוטה (פועל או שם) לפי שיטת המילון, כגון: פעלים לפי שורש, או לפי עבר נסתר, או לפי שם פועל, או לפי צורת ההווה

מילים נרדפות

הבחנה בדרך השימוש בהן בעזרת המילון, כגון: חמה-שמש, איך-כיצד, שרף-הבעיר, נתן-העניק, סליחה-מחילה, עזר-סייע

משמעויות שונות לאותה מילה והבחנה במשמעות המתאימה לפי ההקשר, כגון: קומה, תואר, שתייה, עורף

צירופים וביטויים

הבחנה בין עברית לערבית, כגון: ערך ביקור – ערך שיחה – ערך ישיבה = קאם בזיירה – אג'רא מוחאדת'ה – עקד ג'לסה ; המשיל - הכפיל - היכה את = דרב מת'ל - דרב ארקאם - דרב אל....

תרגום לא מילולי של ניבים וצירופים כבולים, כגון: בית ספר = מדרסה ; לא עליכם! = בעיד אלשר ; בעניין זה = בהאדי'א אלח'יוצוץ ; מה שלומך? = כייף חאלק? ; אכל = תנאוול אל-טעאם ; מצא את = עת'ר עלא ; חיפש את = בחת' ען